

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง
ของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษากาต-เสาหิน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2*

GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF ACADEMIC ADMINISTRATION FOR HIGHLAND
TRIBAL STUDENTS OF BANGAS-SAOWHIN EDUCATIONAL MANAGEMENT CENTER
UNDER THE MAE HONG SON PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2

อนัต เคนบายี*, สุรพงษ์ แสงสีมุก และ นลธวัช ยุทธวงศ์

Anat Kebanyee*, Suraphong Saengseemok and Nonthawat Yutthawong

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ตาก ประเทศไทย

Faculty of Education, Northern College, Tak, Thailand

*Corresponding author E-mail: aliaisaachez042@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและการปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง และ 2) หาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง ใช้การวิจัยแบบผสมแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาบนพื้นที่สูง กับขั้นการหาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาของศูนย์การบริหารจัดการศึกษากาต-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 152 คน ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง โดยรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.31) เรียงจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ การกำกับติดตามและประเมินผล สูงที่สุด รองลงมา คือ การดำเนินการตามแผนและการวางแผน การบริหารงานตามลำดับ ปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง คือ ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์บริบท การจัดการเรียนรู้ไม่ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติ และไม่มีการสะท้อนผลการนิเทศ ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อวิเคราะห์บริบท กำหนดเป็นจุดเน้นการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพ และชี้แจง ทบทวนแนวการปฏิบัติและแจ้งปฏิทินการนิเทศภายในให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบอย่างทั่วถึงชัดเจน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, นักเรียนชนเผ่า, สถานศึกษาพื้นที่สูง

* Received June 13, 2567; Revised June 24, 2024; Accepted June 30, 2024

Abstract

This research aims to 1) Study the conditions and problems of academic administration of educational institutions for highland tribal students and 2) Find ways to develop the academic administration of educational institutions for highland tribal students. Using mixed methods research, the research is divided into 2 steps: Step to the study of administrative conditions and problems academic administration of educational institutions in the highlands and steps to be the finding ways to develop the academic administration of educational institutions for students in highland tribes. Target groups include: Educational institution administrators and teachers in educational institutions of the Ban Gas-Sao Hin educational administration center under the Mae Hong Son primary educational service area office 2, there were 152 people. The informants were 9 experts. Purposive selection was used according to the specified for qualifications. The tools were questionnaires and structured interviews. Data were analyzed by finding frequency values. Average percentage value standard deviation and content analysis. The results of the research found that: Conditions of academic administration for highland tribal students Overall, the practice is at a high level ($\bar{x} = 4.24$, S.D. = 0.31). Arranged from highest to lowest is monitoring and evaluation were the highest, followed by plan implementation and administrative planning, respectively. The problem with academic administration for highland tribal students was that teachers were not involved in analyzing the context. Learning management does not promote practice. and there is no reflection on the results of supervision. Monitor and evaluate performance. Guidelines for developing academic administration for highland tribal students A meeting should be held to analyze the context. Set it as a focus point for internal supervision for quality development and clarify and review the practice guidelines and clearly inform the internal supervision calendar to all involved parties.

Keywords: Academic Administration, Tribal Students, Highland Educational Institutions

บทนำ

โรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์และดำเนินไปตามกรอบแนวทางการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก ทั้งนี้ เพราะงานวิชาการถือได้ว่าเป็นงานบริหารหลักและเป็นหัวใจของสถานศึกษา ที่มีส่วนในการผลักดันกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีรูปแบบที่สมบูรณ์ชัดเจน ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม ช่วยพัฒนาประเทศชาติและสังคมให้เจริญก้าวหน้า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้ดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล จัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (ศุภิสรา อยู่ระหัด, 2558) การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญต่อ

การพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดปริมาณงานในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน เป็นตัวชี้วัดผลสำเร็จ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร (ศิริชานา กาศโอสถ, 2559) การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องมุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งต่อครู การจัดการเรียนการสอนและนักเรียน มีการกำหนดเป้าประสงค์และผลสำเร็จที่จะให้เกิดกับผู้เรียนให้ตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างแท้จริง (คณน สิริโชคเจริญ, 2565)

แต่จากรายงานการวิจัยสภาพ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นการรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาด้านงานวิชาการ โดยรวม พบว่า โรงเรียนที่มีความพร้อมจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่สามารถดำเนินการงานวิชาการได้เป็นอย่างดี แต่ยังพบว่า มีบางโรงเรียนที่ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินงานอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการกระจายอำนาจ คือ ความไม่แน่นอนทางการเมืองที่ส่งผลต่อนโยบายทางการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อยและขาดการสร้างความเข้าใจแก่ครูก่อนนำไปใช้ การกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่และสถานศึกษากำหนดหลักสูตรเองได้ แต่บุคลากรบางส่วนก็ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่จะทำหลักสูตรของตนเอง การขาดครูที่มีความรู้ตรงตามวิชาเอก การขาดภาวะผู้นำในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา (พิมพ์ใจ พุฒจิตร์, 2562) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการศึกษา โรงเรียนในพื้นที่ชายแดน พบว่า ปัญหาการจัดการศึกษามี 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ส่งผลให้ทักษะการอ่าน พูด ฟังและเขียนภาษาไทยไม่คล่อง และมีปัญหาการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดโอกาสทางการศึกษาและช่องทางการเรียนรู้ อัตราการออกกลางคันสูง มีโอกาสเข้าถึงสื่อเทคโนโลยีมีน้อย ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ทักษะเทคโนโลยีและภาษาที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพ ขาดทักษะชีวิตอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ยังไม่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของคนในพื้นที่ ตลาดแรงงานสถานประกอบการ การวัดและประเมินผลที่กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศไม่เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพพื้นที่ ไม่ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพที่ต่อยอดอาชีพในท้องถิ่น ด้านบุคลากรครูไม่เพียงพอไม่ครบชั้น ขาดครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะครูและผู้บริหารสถานศึกษาย้ายบ่อย ครูไม่มีความรู้และสื่อสารด้วยภาษาถิ่นได้ ขาดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม หลักเกณฑ์อัตราครูของ ก.ค.ศ. ไม่สอดคล้องกับภาระงานในพื้นที่จริง ด้านอาคารสถานที่และสื่อวัสดุอุปกรณ์ ขาดแคลน ไม่ทันสมัย ไม่มีคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน ขาดแคลนห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด แหล่งสืบค้นและแหล่งเรียนรู้ ระบบไฟฟ้าชำรุดไม่เพียงพอ ระบบอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร สถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นขนาดเล็ก ด้านงบประมาณ ขาดงบประมาณที่สอดคล้องกับพื้นที่ ขาดการมีส่วนร่วมทางวิชาการจากเครือข่าย ชุมชน สถานประกอบการ องค์กรเอกชนและหน่วยงานต่าง ๆ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2560)

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งจังหวัดที่จัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน เป็นจังหวัดที่มีประชากรน้อยที่สุดและยากจนที่สุดของประเทศ มีพื้นที่ที่เป็นป่าไม้ ความหลากหลายทางชาติพันธุ์มากที่สุดร้อยละ 60 ของประชากรเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีภาษาและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสลับซับซ้อนเดินทางยากลำบากโดยเฉพาะในฤดูมรสุม นักเรียนมีผลการเรียนต่ำที่สุดจะสูงกว่าแค่เพียงนักเรียนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ที่ใช้ภาษามลายู โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กเฉลี่ย 65 คนต่อหนึ่งโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) สภาพและปัญหาดังกล่าวสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จึงกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีเป้าประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ตามหลักสูตรเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อย โอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดารได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและมีคุณภาพ โดยแบ่งโรงเรียนในกำกับทั้ง 3 อำเภอ 176 โรงเรียน เป็น 18 ศูนย์บริหาร

จัดการศึกษา เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานความร่วมมือการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กลุ่มนโยบายและแผน, 2563)

ความเป็นมา ความสำคัญของปัญหาการบริหารงานวิชาการที่กล่าวแล้วข้างต้น รวมทั้งสภาพปัญหาการจัดการศึกษาบนพื้นที่สูงสำหรับนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิจัยเพื่อหาแนวทางพัฒนา การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ที่มีโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สภาพของโรงเรียนตั้งอยู่บนที่สูงเชิงภูเขา การคมนาคมไม่สะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ส่วนใหญ่ใช้แผงโซลาร์เซลล์จะพบปัญหามากที่สุด ในฤดูฝนและวันที่ท้องฟ้าปิดขาดแสงแดด การสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีไม่สามารถใช้ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับเด็กชนเผ่าบนพื้นที่สูง โดยการสังเคราะห์กระบวนการบริหารงานวิชาการเพื่อใช้เป็นกรอบการวิจัยเชิงสำรวจหาข้อมูลพื้นฐานแล้วสรุปอุปนิสัยสภาพและปัญหาเพื่อนำไปเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อหาแนวทางมาประยุกต์ใช้พัฒนา การบริหารให้เกิดคุณภาพและมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด และจะเกิดประโยชน์กับสถานศึกษาที่มีบริบทคล้ายคลึงกันได้นำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของโรงเรียนในศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 จำนวน 152 คน จาก 14 โรงเรียน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คนและครูผู้สอน จำนวน 142 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบปรนัยกำหนดคำตอบให้เลือกเพียงคำตอบเดียว (Multiple Choice) ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตามขอบเขตเนื้อหา 3 ด้าน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 45 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ตามขอบเขตของเนื้อหา 3 ด้าน เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ (Multiple Response) จำนวน 30 ข้อ มีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดกระบวนการบริหารงานวิชาการจากเอกสารและรายงานการวิจัยเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาสร้างเป็นนิยามปฏิบัติการ พฤติกรรมการบริหาร แล้วกร่างข้อคำถามตามโครงสร้างที่กำหนด

2. เสนอร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจการใช้ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมของจำนวนข้อคำถาม ให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข ปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3. เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจและประเมินความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence) นำผลมาวิเคราะห์ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 ทุกข้อ

4. นำแบบสอบถามมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับใหม่เพื่อทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่ประชากรเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .775

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล นำหนังสือขออนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในศูนย์การบริหารจัดการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ด้วยตนเอง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย แจกแบบสอบถาม นัดหมายการเก็บแบบสอบถามคืน ถึงกำหนดเดินทางไปเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถาม จำนวน 152 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำแบบสอบถามมาตรวจความถูกต้อง สมบูรณ์ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์และประมวลผลแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติตามประเภทของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดค่าระดับคะแนนและการแปลผลไว้ ดังนี้

ระดับ 5 คะแนนระหว่าง 4.51-5.00 หมายความว่า มีสภาพการบริหารงานมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนนระหว่าง 3.51-4.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารงานมาก

ระดับ 3 คะแนนระหว่าง 2.51-3.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารงานปานกลาง

ระดับ 2 คะแนนระหว่าง 1.51-2.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารงานน้อย

ระดับ 1 คะแนนระหว่าง 1.00-1.50 หมายความว่า มีสภาพการบริหารงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาสภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 หาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) จัดลำดับปัญหาตามค่าร้อยละจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีวิธีดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้มาโดยใช้การเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มนักวิชาการ เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาระดับวิทยาลัยขึ้นไปทั้งรัฐและเอกชน มีคุณวุฒิดุษฎีบัณฑิตการบริหารการศึกษา จำนวน 3 คน

2. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการกลุ่มงาน มีคุณวุฒิปริญญาโทบริหารการศึกษาขึ้นไป วิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน

3. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาศูนย์การบริหารการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีคุณวุฒิปริญญาโทบริหาร การศึกษาขึ้นไป วิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลเชิงลึกของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบเติมคำ (Completion form) ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-end) โดยการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแล้วนำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 สภาพ การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ และปัญหา การบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด แต่ละด้าน ๆ ละ 3 ข้อ มาสรุป อุปนัยแล้วกร่างเป็นแบบสอบถามภาพรวมแต่ละด้าน ๆ ละ 1 ข้อ รวม 3 ข้อ นำแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา ความครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข จัดพิมพ์เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ขอหนังสือแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพร้อม แบบสัมภาษณ์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเป็นรายบุคคลเพื่อศึกษาล่วงหน้า ติดต่อประสานเพื่อนัดหมาย เดินทางไป สัมภาษณ์เมื่อถึงกำหนดด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล นำผลจากการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นรายด้านรายบุคคล สรุปอุปนัย วิเคราะห์ความ สอดคล้อง หาความถี่ จัดลำดับตามความถี่จากสูงไปหาต่ำ เสนอในรูปตารางวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของสถานศึกษาศูนย์การบริหาร จัดการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีผลการวิจัยแสดง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยรวม

ด้าน	รายการ	ระดับการปฏิบัติ		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การวางแผนการบริหารงานวิชาการ	4.21	0.40	มาก
2	การดำเนินการตามแผนการบริหารงานวิชาการ	4.25	0.42	มาก
3	การกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานวิชาการ	4.27	0.40	มาก
	โดยรวม	4.24	0.31	มาก

ตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของสถานศึกษาศูนย์ การบริหารจัดการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.31) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากสูงที่สุดไปหาต่ำสุด คือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.40) สูงที่สุด รองลงมา คือ การดำเนินการ ตามแผนการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.42) และการวางแผนการบริหารงานวิชาการ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.40) ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของสถานศึกษาศูนย์การบริหาร จัดการศึกษาบ้านกาศ-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 แต่ละด้านมี ผลการวิจัย ดังนี้

2.1 การวางแผนการบริหารงานวิชาการ ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ครูไม่มีส่วนร่วมวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) เพื่อค้นหาปัญหาอุปสรรคการบริหารงานวิชาการอย่างทั่วถึง ร้อยละ 31.58 สูงที่สุด รองลงมา คือ การกำหนดวิสัยทัศน์งานวิชาการไม่ได้มาจากการรวมเป้าหมายของผู้บริหารและครูทุกคน ร้อยละ 30.26 และไม่มีคู่มือการปฏิบัติ วิธีการจัด แนวทางการวัดผล ประเมินผลและบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ร้อยละ 27.63 ตามลำดับ

2.2 การดำเนินการตามแผนการบริหารงานวิชาการ ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การจัดการเรียนรู้ไม่ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติที่เน้นการคิดวิเคราะห์ด้วยโครงงาน ร้อยละ 31.58 สูงที่สุด รองลงมา คือ ครูไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น อภิปรายและแนะนำการจัดลำดับปัญหาก่อนดำเนินการตามแผน ร้อยละ 30.93 และการจัดการเรียนรู้ของครูไม่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ร้อยละ 30.27 ตามลำดับ

2.3 การกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ปัญหาสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ไม่มีการจัดกิจกรรมสะท้อนผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนงานวิชาการ ร้อยละ 38.85 สูงที่สุด รองลงมา คือ การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีจัดกิจกรรมสอนเสริมยังไม่เหมาะสม ร้อยละ 34.22 และ การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาไม่คุ้มค่า ร้อยละ 32.24 ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง คือ ครูไม่มีส่วนร่วมวิเคราะห์บริบท (SWOT Analysis) เพื่อค้นหาปัญหาอุปสรรคเพื่อใช้วางแผนการบริหารงานวิชาการอย่างทั่วถึง การจัดการเรียนรู้ไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการฝึกปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง และเมื่อสิ้นสุดการติดตามนิเทศการดำเนินงานไม่มีการจัดให้ผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศร่วมกันสะท้อนผลแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อใช้เป็นแนวทางปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษากาต-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีผลการวิจัยแต่ละด้าน ดังนี้

3.1 การวางแผนการบริหารงานวิชาการ ความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรจัดประชุมร่วมกันวิเคราะห์บริบท (swot) งานวิชาการเพื่อระดมความคิดเป็นเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียน สูงที่สุด (ความถี่ = 8) รองลงมา คือ ควรมีการวางแผนการจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเครือข่ายเทคโนโลยี การสื่อสารให้ครอบคลุมทั่วทั้งโรงเรียน และควรจัดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมให้เสนอแนะการกำหนดบุคคลที่เหมาะสมตรงตามความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับ (ความถี่ = 7) เท่ากันตามลำดับ

3.2 การดำเนินการตามแผนการบริหารงานวิชาการ ความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรมีแนวทางการนิเทศเป็นจุดเน้นเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติในบรรยากาศที่สร้างสรรค์ สูงที่สุด (ความถี่ = 9) รองลงมา คือ ควรมีการสะท้อนผลหลังการนิเทศร่วมกันเพื่อชี้แนะแลกเปลี่ยนแนวคิด และควรมีการวิเคราะห์ความสนใจ ความต้องการของผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (ความถี่ = 6) เท่ากันตามลำดับ

3.3 การกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ความถี่สูงสุด 3 อันดับแรก คือ สถานศึกษาควรมีการประชุมทบทวนแนวปฏิบัติและแจ้งปฏิทินการนิเทศให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ มีความเข้าใจตรงกัน สูงที่สุด (ความถี่ = 8) รองลงมา คือ ควรมีการร่วมกันทำคู่มือปฏิบัติการนิเทศให้ครอบคลุมการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน และควรมีการกำกับให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อสะท้อนผล แลกเปลี่ยนแนวคิด แนวทางปรับปรุงพัฒนางานและรายงานผลทุกครั้ง (ความถี่ = 7) เท่ากันตามลำดับ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูง สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถานศึกษาเพื่อวางแผนงาน

ร่วมกันอย่างทั่วถึง กำหนดแนวดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในให้มีบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ และให้ทุกฝ่ายรับรู้ปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในที่ชัดเจน เข้าใจไปในทิศทางเดียวกันทั้งโรงเรียน

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 มีผลการวิจัยที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาตระหนักในความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงได้มีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีการประยุกต์ใช้ทักษะการบริหารตามทฤษฎีและนำแนวคิดการบริหารคุณภาพมาใช้ สอดคล้องตามแนวคิดของ ภัทรสุดา เกิดแสง ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต้องมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยมีการเตรียมการเป็นการกำหนดนโยบายและการวางแผนงานวิชาการเพื่อใช้เป็นเป้าหมายที่ชัดเจน มีการดำเนินงาน การควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามแผน และการส่งเสริม ติดตามผลเพื่อปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานวิชาการ (ภัทรสุดา เกิดแสง, 2563) และการศึกษาของ จิราชา รังสี เรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีนักเรียนชาติพันธุ์ในศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่เหาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (จิราชา รังสี, 2564) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการวางแผนการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและพันธกิจ และการศึกษาของ เศรษฐพงศ์ นันทวิวงศ์ เรื่องความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 พบว่า ด้านการวางแผนงานวิชาการอยู่ในระดับมาก (เศรษฐพงศ์ นันทวิวงศ์, 2563) ด้านการดำเนินการตามแผนการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญการนำข้อตกลงร่วมกันกำหนดมาดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และการศึกษาของ ปิยะนาถ ไชยวุฒิ เรื่องสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ปิยะนาถ ไชยวุฒิ, 2562) และด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามแผนการบริหารงานวิชาการ โดยนำกระบวนการนิเทศภายในมาประยุกต์ใช้ และการศึกษาของ คณิศ เทพสุวรรณ เรื่องการพัฒนาการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรคุณภาพ และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเทศบาล หุ่นหัวช้าง อำเภอห้วยช้าง จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับมาก (คณิศ เทพสุวรรณ, 2564)

2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษา ศูนย์การบริหารจัดการศึกษากา-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการวางแผนการบริหารงานวิชาการ ครูไม่มีส่วนร่วมวิเคราะห์บริบท เพื่อค้นหาปัญหา อุปสรรคการบริหารงานวิชาการอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่ได้ปรับโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาบนพื้นที่สูง การกระจายอำนาจมีกับเฉพาะกลุ่มงานหรือครูผู้สอน และการศึกษาของ จิราชา รังสี เรื่องการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีนักเรียนชาติพันธุ์ในศูนย์การบริหารจัดการศึกษาแม่เหาะ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 พบว่า สถานศึกษาไม่วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพสถานศึกษา และขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นกัน (จิราชา รังสี, 2564) ด้านการดำเนินการตามแผนการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนรู้ไม่ส่งเสริมการฝึกปฏิบัติจริงที่เน้น การคิดวิเคราะห์ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการส่งเสริมให้มีการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการนิเทศและพัฒนางานร่วมกันอย่างเป็นระบบมีน้อย และการศึกษาของ ชนนี้ชนก กิ่งก้าน เรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการและแนวทางพัฒนาสถานศึกษาที่มีนักเรียนต่างด้าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 พบว่า การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริงโดยใช้โครงงานเพื่อ ส่งเสริมในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ปัญหามากที่สุด (ชนนี้ชนก กิ่งก้าน, 2564) และด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการบริหารงานวิชาการ ไม่มีการจัดกิจกรรมสะท้อนผลการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการ ปฏิบัติงานตามแผนงานวิชาการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการสร้างบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการมีน้อย และการศึกษาของ เอื้ออังกูร ชำนาญ เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า การสร้าง วัฒนธรรมองค์กรที่มีสัมพันธภาพที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ การทำงานและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีปัญหาสูงที่สุด (เอื้ออังกูร ชำนาญ, 2564)

3. แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหาร การจัดการศึกษาบ้านภาค-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านการวางแผนการบริหารงานวิชาการ ควรจัดประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์บริบท (SWOT) งานวิชาการ เพื่อระดมความคิดเห็นก่อนนำไปหลอมรวมเป็นเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ การจัดประชุมให้แสดงความคิดเห็น อภิปรายและร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูล ก่อนการตัดสินใจ จะทำให้แผนงานวิชาการมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม และการศึกษาของ อัญมณี พิทักษ์ เรื่องปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ควรจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ร่วมกันศึกษาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางสังคม ความต้องการของโรงเรียน ปัญหาการปฏิบัติงานที่ผ่านมา เพื่อกำหนดเป็นนโยบายให้สอดคล้องเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ของโรงเรียน ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (อัญมณี พิทักษ์, 2563) ด้านการดำเนินการตามแผน การบริหารงานวิชาการ ควรมีแนวทางการนิเทศเป็นจุดเน้นเพื่อพัฒนาการปฏิบัติในบรรยากาศที่สร้างสรรค์ มีการสะท้อนผลหลังการนิเทศร่วมกันเพื่อชี้แนะจุดที่ควรปรับปรุง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ เป้าหมายของการนิเทศ ไม่ใช่งานเชิงรุก เมื่อพบข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมของครู จึงต้องใช้การแนะนำด้วยบรรยากาศความเป็นเพื่อน ร่วมอาชีพ และการศึกษาของ เอื้ออังกูร ชำนาญ เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและนอกสถานศึกษาทั้งระดับบุคคลและโรงเรียนให้มีส่วนร่วมใน การนิเทศอย่างสม่ำเสมอ (เอื้ออังกูร ชำนาญ, 2564) และด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงาน วิชาการ ควรมีการประชุมชี้แจง ทบทวนแนวปฏิบัติและแจ้งปฏิทินการนิเทศให้ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศและ ผู้ประเมินผลการนิเทศรับทราบมีความเข้าใจตรงกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการชี้แจง สร้างความเข้าใจและมีการร่วมกัน กำหนดเป้าหมาย วิธีการและวางแผนเป็นแนวปฏิบัติใช้เข้าใจตรงกันตั้งแต่ก่อนเริ่มทำงานแล้ว การดำเนินงาน ย่อมจะมีความราบรื่น และการศึกษาของ คณน สิริโชคเจริญ เรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้ วงจรคุณภาพสำหรับสถานศึกษาเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ควรมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติให้ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน ก่อนดำเนินการตามปฏิทินการนิเทศ (คณน สิริโชคเจริญ, 2565)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัย แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงของสถานศึกษาศูนย์การบริหารจัดการศึกษากาบัง-เสาหิน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสำหรับนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การกำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารงานวิชาการ การดำเนินการตามแผนการบริหารงานวิชาการ และการวางแผนการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ ปัญหาที่พบโดยสรุป คือ ครูไม่มีส่วนร่วมวิเคราะห์บริบทของโรงเรียนเพื่อนำมาใช้วางแผนงานวิชาการ การจัดกิจกรรมตามแผนยังไม่สนองความต้องการของนักเรียน และไม่มีการสรุป สะท้อนผลการดำเนินการร่วมกัน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ควรจัดประชุมร่วมกันเพื่อวิเคราะห์บริบท (SWOT) งานวิชาการเพื่อระดมความคิดเห็นก่อนนำไปหลอมรวมเป็นเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมของโรงเรียน ควรมีแนวทางการนิเทศเป็นจุดเน้น เพื่อพัฒนาการปฏิบัติในบรรยากาศที่สร้างสรรค์ มีการสะท้อนผลหลังการนิเทศร่วมกันเพื่อชี้แนะจุดที่ครูควรปรับปรุง และควรมีการประชุมชี้แจง ทบทวนแนวปฏิบัติและแจ้งปฏิทินการนิเทศให้ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศและผู้ประเมินผลการนิเทศรับทราบมีความเข้าใจตรงกัน ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ เนื่องจากสถานศึกษาที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์จะมีความต่างด้านวัฒนธรรมและการสื่อสารที่เป็นปัญหาอย่างมาก ดังนั้นสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกคนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางวิชาการของสถานศึกษาเพื่อวางแผนงานร่วมกันให้ได้วิสัยทัศน์ร่วมที่สอดคล้องและสนองความต้องการของชุมชน กำหนดแนวดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในให้มีบรรยากาศความเป็นกัลยาณมิตรทางวิชาการ และให้ทุกฝ่ายรับรู้ปฏิทินการนิเทศการศึกษาภายในที่ชัดเจน เข้าใจไปในทิศทางเดียวกันทั้งโรงเรียน การวิจัยในครั้งต่อไปควรวิจัยเกี่ยวกับ 1) ทักษะภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ส่งผลต่อการวางแผนการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาที่มีนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงห่างไกลและทุรกันดาร 2) แนวทางพัฒนาการบริหาร งานวิชาการด้วยกระบวนการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่มีนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงห่างไกลและทุรกันดาร และ 3) รูปแบบการพัฒนากระบวนการดำเนินงานตามแผนการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาที่มีนักเรียนชนเผ่าบนพื้นที่สูงห่างไกลและทุรกันดาร

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มนโยบายและแผน. (2563). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563-2565). แม่ฮ่องสอน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2.
- คณน สิริโชคเจริญ. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพสำหรับสถานศึกษาเทศบาลตำบลในจังหวัดมหาสารคาม. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คณศ เทพสุวรรณ. (2564). การพัฒนาการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรคุณภาพและการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเทศบาลทุ่งหัวช้าง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- จิราภา รังสี. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่มีนักเรียนชาติพันธุ์ในศูนย์บริหารจัดการศึกษาแม่เหาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. ใน การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.

- ชนนีนุช กิ่งก้าน. (2564). ปัญหาการบริหารงานวิชาการและแนวทางพัฒนาของสถานศึกษาที่มีนักเรียนต่างด้าว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปิยะนาถ ไชยวุฒิ. (2562). สภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัดในภาคเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราช ภัฏพิบูลสงคราม.
- พิมพ์ใจ พุดจัตรัส. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 1. ใน วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ภัทรสุดา เกิดแสง. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของครูผู้สอนกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ศิริขานา กาศโอสธ. (2559). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่มีนักเรียนชาวเขาเผ่าม้งใน เขตพื้นที่อำเภอพบพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุสา สตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ศุภิสรา อยู่ระหัด. (2558). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- เศรษฐพงศ์ นันถิวงศ์. (2563). ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. ใน การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนเขต พื้นที่การศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอน. กรุงเทพมหานคร: องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (ยูนิเซฟ).
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดนของกระทรวงศึกษาธิการ (2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- อัญมณี พิทักษ์. (2563). ปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากล จังหวัด นครราชสีมา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เอื้ออังกูร ชำนาญ. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.